

**ΕΥΘΥΝΗ ΑΠΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ
ΕΠΙ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ**

Σε περίπτωση γνήσιου δανεισμού εργαζομένου, τον κατά δανεισμό (δευτερογενή) εργοδότη βαρύνουν οι υποχρεώσεις σεβασμού των όρων δημόσιας τάξης που ισχύουν κατά την εκτέλεση της εργασίας και η τήρηση της υποχρέωσης πρόνοιας για την εξασφάλιση όρων και συνθηκών κατ' αυτήν για την προστασία της ζωής και της υγείας του κατά παραχώρηση μισθωτού. Συνεπώς, σε περίπτωση παραβίασής τους κατά τον χρόνο του δανεισμού, και δη σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και τραυματισμού του, ο εργαζόμενος μπορεί να στραφεί, συντρεχόντων και των ως άνω όρων ευθύνης, κατά του νέου εργοδότη, καθόσον έννομη σημασία και επιρροή έχει η ιδιότητα του εργοδότη κατά την επέλευση του ατυχήματος, αφού αυτός υπέχει την εξ αυτού σχετική ευθύνη, και όχι κατά την πρόσληψη του παθόντος εργαζομένου και μέχρι τον δανεισμό του.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρα 1 και 16. Α.Κ. άρθρα 297, 298, 361, 648, 651, 662, 914 και 932. Κ.Πολ.Δ. άρθρο 559 αρ. 1.

Πρόεδρος: ο Αντιπρόεδρος κ. Η. Γιαννακάκης

Εισηγητής: ο Αρεοπαγίτης κ. Ν. Πάσσος

Δικηγόροι: η κυρία Αθηνά Καραφίνα - ο κ. Κ. Σαγρόπουλος

Ι. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1 και 16 του ν. 551/1915 (που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. – άρθρο 38 εδ. α' Εισ. Ν.Α.Κ.) προς τις διατάξεις των 297, 298, 914 και 932 Α.Κ. προκύπτει ότι επί εργατικού ατυχήματος, όπως είναι και ο τραυματισμός του μισθωτού κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή με αφορμή αυτήν, οφείλεται κατά πάσα περίπτωση χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη (ή ψυχική οδύνη) κατά τις κοινές διατάξεις, όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας, και επομένως, για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος και πταίσμα του εργοδότη ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων τους, με την έννοια του άρθρου 914 Α.Κ., αρκεί κατά συνέπεια να συντρέχει οποιαδήποτε αμέλεια αυτών και όχι μόνο η ειδική αμέλεια του άρθρου 16 παρ. 1 ν. 551/1915 περί την τήρηση των μέτρων ασφαλείας. Τέτοιο πταίσμα κατά τις γενικές διατάξεις θεμελιώνεται και από την μη τήρηση των διατάξεων του άρθρου 662 Α.Κ., το οποίο ορίζει ότι «ο εργοδότης οφείλει να διαρρυθμίζει τα σχετικά με την εργασία και με τον χώρο της, καθώς και τα σχετικά με την διαμονή, τις εγκαταστάσεις και τα μηχανήματα ή εργαλεία, έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζομένου», καθόσον η παράβαση και μόνο της διάταξης αυτής και της με αυτήν καθιερωμένης γενικής υποχρέωσης πρόνοιας του εργοδότη, που έχει ως συνέπεια την βλάβη του σώματος ή της υγείας του εργαζομένου, συνιστά, με την προϋπόθεση ότι οφείλεται σε πταίσμα του εργοδότη κ.λπ., αδικοπραξία.

Εξάλλου, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 361, 648 και 651 Α.Κ. προκύπτει ότι είναι νόμιμη η συμφωνία, με την οποία ο εργοδότης, που έχει στην διάθεσή του τις υπηρεσίες του μισθωτού, παραχωρεί με την συναίνεση του τελευταίου (που μπορεί να δοθεί με οποιονδήποτε τρόπο, ρητό ή σιωπηρό, προς τον αρχικό ή μεταγενέστερο εργοδότη), τις υπηρεσίες αυτού σε άλλο πρόσωπο (δανεισμός μισθωτού), στο οποίο παρέχονται πλέον οι υπηρεσίες του, καθόσον η σχέση αυτή στηρίζεται στην βούληση και των τριών μερών. Στην περίπτωση αυτή του δανεισμού δεν λύεται η σύμβαση εργασίας και ο παλαιός εργοδότης δεν

αποβάλλει την ιδιότητα του εργοδότη, ενώ και ο τρίτος που χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του δανειζομένου μισθωτού αποκτά την ιδιότητα του εργοδότη, επέρχεται δηλαδή διάσπαση (κατάτμηση) της ιδιότητας του εργοδότη, με συνέπεια τον επιμερισμό των εργοδοτικών αρμοδιοτήτων.

Για την έννοια του δανεισμού δεν έχει σημασία η βραχυχρόνια ή μακροχρόνια απομάκρυνση (παραχώρηση) του εργαζομένου από τον αρχικό εργοδότη του, με τον οποίο δεν αποκόπτεται ο ενοχικός δεσμός και ο οποίος εξακολουθεί να βαρύνεται με τις υποχρεώσεις από την σύμβαση εργασίας, και δη, εκτός από αντίθετη συμφωνία, για την καταβολή του μισθού και των άλλων παροχών που τον βαρύνουν, ενώ ο εργοδότης που δανείζεται τον μισθωτό ασκεί κατά την διάρκεια της παραχώρησης το διευθυντικό δικαίωμα με τους περιορισμούς και το περιεχόμενο που θα το ασκούσε ο αρχικός εργοδότης.

Τον κατά δανεισμό (δευτερογενή) εργοδότη βαρύνουν οι υποχρεώσεις σεβασμού των όρων δημοσίας τάξης που ισχύουν κατά την εκτέλεση της εργασίας και η τήρηση της ως άνω υποχρέωσης πρόνοιας για την εξασφάλιση όρων και συνθηκών κατ' αυτήν για την προστασία της ζωής και της υγείας του κατά παραχώρηση μισθωτού. Συνεπώς, σε περίπτωση παραβίασής τους κατά τον χρόνο του δανεισμού, και δη σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και τραυματισμού του, ο εργαζόμενος μπορεί να στραφεί, συντρεχόντων και των ως άνω όρων ευθύνης, κατά του νέου εργοδότη, καθόσον έννομη σημασία και επιρροή έχει η ιδιότητα του εργοδότη κατά την επέλευση του ατυχήματος, αφού αυτός υπέχει την εξ αυτού σχετική ευθύνη, και όχι κατά την πρόσληψη του παθόντος εργαζομένου και μέχρι τον δανεισμό του.

Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο Αθηνών, κρίνοντας, ύστερ' από έφεση του αναιρεσειόντος, επί αγωγής αυτού κατά του αναιρεσιβλήτου με αντικείμενο την καταβολή ποσού 100.000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω εργατικού ατυχήματος, με την προσβαλλομένη απόφαση του και όπως απ' αυτήν προκύπτει, δέχθηκε ότι ο ενάγων (αναιρεσειών) με προφορικά καταρτισθείσα τον Ιούλιο του 1997 σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου προσελήφθη από τον Ν.Λ., πατέρα του εναγομένου (και αναιρεσιβλήτου) Ι.Λ., προκειμένου να εργασθεί ως εργάτης στην επιχείρηση φυτωρίου που διατηρούσε τότε ο Ν.Λ. στον ... με τον διακριτικό τίτλο «*», στην οποία ο ενάγων απασχολήθηκε από την πρόσληψή του μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του έτους 2003, ότι τον Δεκέμβριο του έτους 2001 ο ενάγων συμφώνησε με τον εναγόμενο και τον εργοδότη του Ν.Λ. τον δανεισμό της εργασίας του στον εναγόμενο, προκειμένου με την χρήση σκαπτικού μηχανήματος μικτού τύπου, εκσκαφέα και φορτωτή, να καθαρισθεί κήπος στην οδό ... στην ..., ότι ο εναγόμενος διατηρούσε τέτοια επιχείρηση (κηποτεχνικής) και χρειάστηκε εργάτη για να εκριζώσει ένα μεγάλο δένδρο στον κήπο αυτόν και γι' αυτό δανείσθηκε τον ενάγοντα από τον πατέρα του με την συμφωνία και των τριών μερών, ότι κατά την εκρίζωση του δένδρου ο ενάγων υπέστη το ατύχημα που αναφέρεται στην αγωγή, ότι σ' αυτήν δεν αναφέρεται ο δανεισμός αυτός της εργασίας, αλλά σύμβαση εργασίας μεταξύ των διαδίκων από το έτος 1997, και ότι ο εναγόμενος διατηρούσε επιχείρηση φυτωρίων και κηποτεχνικής, στην οποία απασχολήθηκε ο ενάγων από το έτος 1997, και ότι δεν αποδείχθηκε η παθητική νομιμοποίηση του εναγομένου, όπως περιγράφεται στην αγωγή, ούτε μπορεί το δικαστήριο να θεωρήσει ότι αποδείχθηκαν γεγονότα που σχετίζονται με την παθητική νομιμοποίηση του εναγομένου και είναι τελείως διάφορα εκείνων που αναφέρονται στην αγωγή, με βάση δε τα γενόμενα ως άνω δεκτά απέρριψε την έφεση του αναιρεσειόντος ενάγοντος κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή είχε απορριφθεί για τον αυτόν λόγο.

Με την κρίση του αυτή το Εφετείο παραβίασεν ευθέως με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή τις προαναφερθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις, διότι, ενώ δέχθηκε ότι κατά τον χρόνο του ατυχήματος, στα πλαίσια σύμβασης δανεισμού μισθωτού, ο ενάγων απησχολείτο από τον εναγόμενο, ο οποίος, άρα, ήταν εργοδότης του κατά τον χρόνο εκείνο έχοντας την υποχρέωση τήρησης της αρχής της πρόνοιας, έκρινε ταυτόχρονα ότι ο εναγόμενος δεν νομιμοποιείται παθητικά, δεν υπέχει δηλαδή

ευθύνη ως προς τις εκ του ατυχήματος αυτού αξιώσεις του ενάγοντος, καθόσον, όπως προαναφέρθηκε, σημασία έχει η ιδιότητα του εργοδότη κατά τον χρόνο του ατυχήματος.

Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος ο πρώτος λόγος αναίρεσης από το άρθρο 559 αρ.1 Κ.Πολ.Δ., παρελκούς της έρευνας του δεύτερου λόγου από τον αριθμό 19 του ίδιου άρθρου, ν' αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση, να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρούμενη απόφαση, εφόσον μπορεί να συγκροτηθεί από άλλους δικαστές (άρθρο 580 παρ. 3 Κ.Πολ.Δ.) και να καταδικασθεί ο αναιρεσίβλητος στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσείοντος (άρθρα 176, 183, 191 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ.), κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό οριζόμενα.

(Αναιρεί την 5431/2009 απόφαση του Εφετείου Αθηνών και παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ως άνω δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους δικαστές).